

ВТРАТИ: КРИТЕРІЇ ВИЗНАННЯ, ОЗНАКИ КАТЕГОРІЇ, ТРАКТУВАННЯ

ОСТАПЕНКО Т. М.

УДК 631.155.3:165.172:165.433

Остапенко Т. М. Втрати: критерії визнання, ознаки категорії, трактування

У статті вирішено плутанину щодо одночасного застосування термінів «витрати» і «втрати» – за рахунок дослідження процесів, які зумовлюють їх формування. За різними авторами узагальнено сучасні трактування категорії «витрати». Здійснено авторське трактування поняття «витрати». Запропоноване авторське бачення втрат і витрат у системі економіки підприємства. З метою виокремлення такої групи показників, як втрати, а також з метою кращого їх сутнісного розуміння (трактування) подаються ознаки категорії «втрати» і критерії визнання витрат. Критерії визнання витрат включають: відсутність їх призначення, непередбачуваність виникнення, зумовленість ризиками володіння майном, ненастання (неочікування настання) позитивного економічного ефекту для підприємства. До ознак категорії «втрати» запропоновано включити: втрата активами чи зобов'язаннями своєї вартості, зумовлена впливом на них чинників, які свідчать про те, що ефективність активу, зобов'язань чи дебіторської заборгованості є або буде гіршою, ніж очікувалось; вираження зменшення цінності ТМЦ, інвестицій, інших активів, зобов'язань; відсутність спрямованості їх виникнення (вигод); нехарактерність для діяльності будь-якого підприємства.

Ключові слова: витрати, втрати, активи, зобов'язання.

Рис.: 2. Табл.: 1. Бібл.: 11.

Остапенко Тетяна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, Полтавська державна аграрна академія (вул. Сквороди, 1/3., Полтава, 36003, Україна)

E-mail: ostapenko13@ukr.net

УДК 631.155.3:165.172:165.433

UDC 631.155.3:165.172:165.433

Остапенко Т. Н. Потери: критерии признания, признаки категории, трактовка

Ostapenko T. N. Losses: Recognition Criteria, Category Features, Interpretation

В статье решена путаница относительно одновременного употребления терминов «расходы» и «потери» – за счет исследования процессов, которые обуславливают их формирование. По разным авторам рассмотрены современные трактовки категории «издержки». Осуществлена авторская трактовка понятия «расходы». Предложено авторское видение потерь и расходов в системе экономики предприятия. С целью выделения такой группы показателей, как потери, а также в целях лучшего сущностного понимания (трактовки) подаются признаки категории «потери» и критерии признания потерь. Критерии признания потерь включают: отсутствие их назначения, непредсказуемость возникновения, обусловленность рисками владения имуществом, ненаступление (неожидание наступления) положительного экономического эффекта для предприятия. В признаки категории «потери» предложено включить: потерю активами или обязательствами своей стоимости, обусловленную воздействием на них факторов, свидетельствующих о том, что эффективность актива, обязательств, дебиторской задолженности является или будет хуже, чем ожидалось, а также выражение уменьшения ценности ТМЦ, инвестиций, активов или обязательств, отсутствие направленности их возникновения (выгод); нехарактерность для деятельности любого предприятия.

The article solves the confusion with respect to simultaneous use of the terms «expenditures» and «losses» – by means of the study of processes, which cause their formation. Different modern interpretations of the «costs» category are considered. The article provides the author's interpretation of the «expenditures» notion. It offers the author's own view of losses and expenditures in the system of the company economy. Features of the «losses» category and criteria of recognition of losses are provided with the aim to specify such a group of indicators as losses and also for better essential understanding (interpretation). Criteria of recognition of losses include: absence of their purpose, unpredictability of appearance, stipulation by risks of owning property, non-advent (non-expectation of advent) of a positive economic effect for a company. It is offered to include the following into the features of the «losses» category: loss of own cost by assets or liabilities, which is caused by factors that indicate that effectiveness of assets, liabilities and receivables is or will be worse than it was expected, also expression of reduction of value of inventory holdings, investments, assets or liabilities, absence of direction of their appearance (benefits).

Key words: expenditures, losses, assets, liabilities.

Pic.: 2. Tabl.: 1. Bibl.: 11.

Ключевые слова: затраты, потери, активы, обязательства.

Рис.: 2. Табл.: 1. Библ.: 11.

Остапенко Татьяна Николаевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры бухгалтерского учета, Полтавская государственная аграрная академия (ул. Сквороди, 1/3., Полтава, 36003, Украина)

Ostapenko Tatyana N. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Poltava State Agrarian Academy (vul. Skovorody, 1/3., Poltava, 36003, Ukraine)

E-mail: ostapenko13@ukr.net

E-mail: ostapenko13@ukr.net

Втрати та втрати – важливі показники діяльності підприємства. Поняття витрат в економічній літературі досить численне і різноманітне та зумовлене трансформацією економіки світу, обраними підходами науковців до даної категорії. Еволюція витрат як категорії породжується: законодавчо-нормативними носіями (законами, положеннями, постановами, рекомендаціями тощо) у різному часовому просторі людства; науковими дослідженнями витрат як історичної категорії, як об'єкта обліку, аналізу, планування, управління чи іншого виду діяльності; їх за галузевою приналежністю; їх розумінням на державному рівні та в міжнародному просторі тощо. При цьому, критерії визнання витрат,

звичайно, не нові. Вони визначені нормами бухгалтерського законодавства та передбачають визнання витрат одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. У вітчизняних нормативно-правових джерелах втрати включено до витрат підприємства, що говорить про їх спільність. Але в чому вона полягає? Витрати породжують в майбутньому користь від їх здійснення, а втрати мають характер непродуктивності (відсутності ефекту від здійснення). У зв'язку з цим перебування втрат в складі витрат, на наші переконання, неможливе. Так це чи ні, доведеться з'ясувати.

Розгляд затрат і численних їх складових (вtrat, витрат, відрахувань, видатків) відслідковується в публіка-

ціях таких науковців, як А. В. Грінченко [1], В. В. Качалай [2], А. С. Пенькова [6], Л. Г. Столяр [11], М. І. Скрипник [9], А. А. Чирва [8], А. О. Лисенко [3], С. Сорока [10], Ю. В. Панченкова, С. І. Головацька, О. Г. Зеленська [5] та інші. Цими вітчизняними вченими сформоване суттєве теоретичне надбання щодо розуміння зазначених термінів, їх сутнісної характеристики. Не зважаючи на це, вважаємо ще досі відкритим існування проблеми, котра виражається в існуванні у єдності витрат і втрат.

Цілі статті полягають у визначенні втрат як категорії та показника діяльності, на основі їх складу, ідентифікації процесів (причин), які зумовляють їх формування, виявленні та аналізі розбіжностей між витратами та втратами, з метою виділення останніх в окрему групу показників діяльності підприємства.

Для чіткого розуміння втрат необхідне знання підґрунтя (причин чи джерел) їх виникнення. Втрати не збільшують цінність майна підприємства (активів, зобов'язань, власного капіталу), оскільки серед витрат перебувають втрати, які визнаються одночасно із вибуттям активів або збільшенням зобов'язань. Логічно при розгляді втрат ідентифікувати їх як ті, які зумовлені активами, і ті, що зумовлені зобов'язаннями. З цією метою, використовуючи типові приклади втрат, що підлягають генерації в межах підприємства, спробуємо виділити втрати за сукупностями:

- 1) втрати від знецінення запасів (зумовлені активами);
- 2) втрати від часткового псування цінностей, що виявлені в процесі заготовлення, переробки, збереження та реалізації (зумовлені активами);
- 3) втрати від зменшення вартості інвестицій (зумовлені активами);
- 4) втрати від зменшення корисності активів (зумовлені активами);
- 5) втрати від неопераційних та операційних курсових різниць (зумовлені активами та зобов'язаннями);
- 6) втрати від стихійного лиха, техногенних катастроф і аварій (зумовлені активами).

Перелічені «витрати» з позиції обліку, нібито логічно визнаються серед витрат діяльності. Але якщо поглянути на їх природу, можна побачити не «вибуття активів або збільшення зобов'язань» (за П(С)БО 1) [4]. Відслідковується вартісне відображення:

- 1) втрати споживчих якостей залежаних товарів, продукції, зайвих товарно-матеріальних цінностей;
- 2) псування товарно-матеріальних цінностей, що спричинено природним убутком;
- 3) зменшення частки інвестора в чистих доходах об'єкта інвестування (зокрема, внаслідок одержання асоційованими, спільними, дочірніми підприємствами збитків) або зменшення власного капіталу асоційованих, спільних, дочірніх підприємств внаслідок інших подій (переоцінка необоротних активів та інвестицій тощо);
- 4) перевищення балансової (залишкової) вартості активу над сумою його очікуваного відшкодування (зокрема, внаслідок зменшення ринкової вартості активу протягом звітного періоду на суттєво більшу величину, ніж очікувалось; застаріння або фізичного пошкоджен-

ня активу; суттєвих негативних змін у технологічному, ринковому, економічному або правовому середовищі, в якому діє підприємство; збільшення протягом звітного періоду ринкових ставок відсотка або інших ринкових ставок доходу від інвестицій, яке може вплинути на ставку дисконту і суттєво зменшити суму очікуваного відшкодування активу; інших свідчень того, що ефективність активу є або буде гіршою, ніж очікувалось);

5) неопераційної та операційної курсової різниці при зміні (зменшенні, збільшенні) курсу іноземної валюти на поточну дату (за залишками коштів у іноземній валюті, по дебіторській та кредиторській заборгованості в іноземній валюті);

6) прямих втрат за наслідками надзвичайних подій (у сільськогосподарських підприємствах вони виникають, як правило, від часткового вимерзання посівів, граду, зливи, урагану, повені, пожежі тощо).

Тож, беручи до уваги той факт, що вибуття активів у правильному розумінні цієї дії – це величина, на яку зменшився обсяг і коливання якої передував рух активів через їх витрачання, списання, використання; збільшення зобов'язань – це виникнення заборгованості підприємства внаслідок минулих подій (за фактом придбання продукції, робіт, послуг, за розрахунками з бюджетом, за розрахунками зі страхування, за розрахунками з оплати праці тощо), а також враховуючи тлумачення витрат Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 1[4], у цьому контексті всі перелічені події, що відбуваються на підприємстві, можна розглядати як втрати, тобто як такі, що не підпадають під критерії визнання витрат. Такий підхід є логічним і відповідає економічному змісту втрат, які, виникаючи в системі економіки підприємства, зменшують цінність ТМЦ, інвестицій та інших активів.

Усунення втрат інструментом мінімізації абсолютної величини неможливе, адже фактором величини втрат є не вид діяльності підприємства, що може підлягати коригуванню, а зовнішні чинники (ринкова, економічна нестабільність, коливання цін ринку, курсу валют), природні фактори тощо.

Виникнення витрат через деякий час, так чи інакше, призводить до отримання продукції (робіт, послуг, товарів), доходів та інших вигід. Тобто їх понесення втілює існування подальших результуючих показників. А втрати ведуть лише до безповоротного вилучення з обороту певної частки вартості активів, зобов'язань. Іншими словами, у разі наявності втрат, залежно від джерела (причини) їх походження, неможливі рішення про їх коригування, подальший перегляд в процесі діяльності підприємства, внесення відповідних коригуючих процедур у дії для забезпечення досягнення стратегічної мети. Діяльність підприємства неминуха без витрат, а втрати є непередбачуваною обставиною (рис. 1).

Втрати мають характер минулих, на їх розмір не впливає прийняте управлінське рішення [7]. Вони є нерелевантними. Значна частина витрат мають характер майбутніх – є релевантними, тобто змінюються внаслідок рішення.

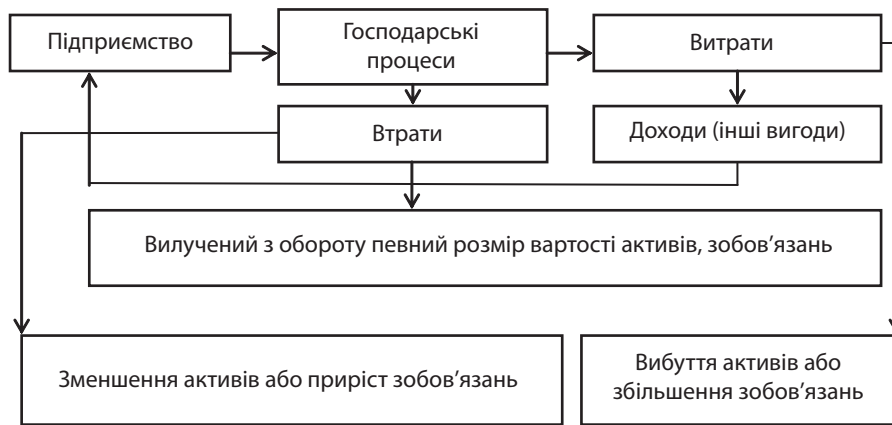

Рис. 1. Авторське бачення втрат і витрат у системі економіки підприємства

Тож чи можна остаточно вирішити плутанину щодо існування в єдності витрат і втрат? Мабуть, доречно це зробити також за рахунок визначення поняття «витрати» як економічної категорії в працях сучасних вчених (табл. 1).

За переконаннями науковців і з урахуванням проведеного аналізу (див. табл. 1) можна відслідкувати певною мірою тотожність суджень, сутність яких зводиться до розуміння витрат як грошового вираження ресурсів, використаних з певною метою; як процесу перетворення ресурсів (активів) з однієї форми в іншу. Тому говорити про витрати, на нашу думку, можна через ознаку споживання чи використання ресурсів за конкретним

призначенням, а про втрати – через ознаку відсутності їх призначення. Тож потреба виключення втрат зі складу витрат в окрему групу показників діяльності, на нашу думку, є беззаперечною.

Узагальнення, якого доходимо. По-перше, хоча втрати ідентифікуються в складі витрат, між ними все ж існує різниця. У першу чергу, це стосується критеріїв визнання витрат, під які важно визнати втрати (згідно П(С) БО № 16 «Витрати»). Аналіз пункту 7 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» дозволяє говорити, що в даний час методологією бухгалтерського обліку встановлено серед критеріїв визнання витрат одночасне визнання з ними доходу, для отримання якого

Таблиця 1

Розуміння категорії «витрати» різними авторами*

Автор	Трактування витрат
А. Г. Завгородній, Г. Л. Вознюк, Ф. Ф. Бутинець	Це грошове вираження суми ресурсів, використаних з певною метою
А. Череп	Це вартісне в ідображення матеріальних, трудових, інформаційних ресурсів і технологічного обслуговування процесу виробництва при створенні продукції
Н. С. Шандора	Визначає витрати як вираженні у грошовій формі витрати різних видів економічних ресурсів, праці, сировини, матеріалів, основних засобів, фінансових ресурсів у процесі виробництва, обігу й розподілу продукції, товарів
С. В. Мочерний	Витрати – виражені у грошовій формі витрати різних видів економічних ресурсів (праці, сировини, матеріалів, основних засобів, фінансових ресурсів) у процесі виробництва, обігу й розподілу продукції, товарів
Г. В. Осовська, О. О. Юшкевич, Й. С. Завадський	Витрати підприємства формуються в процесі використання ресурсів при здійсненні певної його діяльності. Вони мають цільову спрямованість. Витрати підприємства визначаються як сума зменшення вартості активів або зменшення власного капіталу (збиток)
А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, А. А. Турило	Це вартісне вираження абсолютної величини застосовано-спожитих ресурсів, необхідних для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства і досягнення ними певної мети.
М. Г. Гришак, О. С. Коцюба	Це обсяг використаних ресурсів підприємства у грошовому вимірі для досягнення певної мети
С. Сорока	Витрати – це економічна категорія, яка відображає в грошовій формі поточні витрати трудових матеріальних, фінансових та інших видів ресурсів, необхідних для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства.
Д. Кучмач	Це зовнішні потоки (споживання) ресурсів, які необхідні для створення надходжень
В. Дерій	Це повністю або частково використані у процесі господарсько-фінансової діяльності підприємства запаси, необоротні активи, трудові й інтелектуальні ресурси

* Розроблено з використанням літературних джерел: [1 – 3, 5, 6, 8, 9, 10].

вони здійснені. Тобто, закладено існування принципу «Нарахування та відповідність доходів і витрат», дотримання якого не дозволяє до витрат відносити втрати, оскільки вони зроблені для здійснення діяльності, не спрямованої на отримання доходу. Іншими словами, одним із критеріїв обґрунтованості невіднесення до витрат витрат є відсутність їх дохідної спрямованості. Головною умовою для визнання витрат має стати наявність економічної невинності, так званої необґрунтованості – непринесення позитивного результату у вигляді доходу.

Серед умов визнання витрат, на нашу думку, перебуває їх важливість та значимість для здійснення нормальної фінансово-економічної та виробничої діяльності. Чого не скажеш про втрати. Характерним наслідком здійснення витрат, на нашу думку, є не настання (не очікування настання) у результаті їх понесення позитивного економічного ефекту для підприємства. Це виражається, наприклад, у вигляді зазнання збитків, зниження ефективності управління, зменшенні вартості майна підприємства, нестабільності джерел його утворення і т. д.

По-друге, правильній ідентифікації витрат заважає також відсутність тлумачення цього поняття в чинних нормативно-правових актах (національні П(С)БО, Податковий кодекс України та інші складові чинного законодавства). Ця дефініція, на жаль, чітко не відмежована, що створює, на нашу думку, проблеми управління. Вважаємо, що при прийнятті управлінських рішень необхідно зважати на операції (потоки витрат), які збільшують вартість різних сегментів діяльності, необхідно дотримуватись основної ідеї економіки – порівняння витрат з результатами. «Витрати є об'єктом управління та показником ефективності діяльності господарюючих суб'єктів» [10], це конкретні витрати ресурсів, а втрати – це свідчення впливу на майно чинників, що знижують вартість активів або зобов'язань.

Рис. 2. Ознаки категорії «втрати»*

* Розроблено автором самостійно.

У зв'язку з цим до поняття «втрати» пропонуємо включати чотири ознаки (рис. 2). Втрати – це показник, який виникає в межах звичайної діяльності підприємства та зумовлений інвестиційними ризиками, ризиками використання оборотних, необоротних активів, організацією системи управління процесами.

Втрати зумовлюються також: недбалістю, економічними злочинами, необачністю. Втрати суб'єктів часто вимушені або пов'язані з порушенням законодавства [1].

ВИСНОВКИ

Розгляд витрат як поняття є поодиноким у літературних джерелах. Втрати з бухгалтерської точки зору належать до витрат, але насправді, вони різні, що зумовлює їх розмежування.

На нашу думку, витрати поєднують в собі ресурси, що споживаються чи використовуються, поступово переносять свою вартість на різні об'єкти при здійсненні господарської діяльності підприємства. Втрати – це зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або приросту зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства, за умови, що вони можуть бути достовірно оцінені.

До ознак категорії «втрати» запропоновано включати ряд найбільш значимих сутнісних характеристик:

- 1) втрата активами чи зобов'язаннями своєї вартості, зумовлена впливом на них чинників, які свідчать про те, що ефективність активу чи зобов'язань є або буде гіршою, ніж очікувалось;
- 2) вираження зменшення цінності ТМЦ, інвестицій, інших активів чи зобов'язань;
- 3) відсутність направленості їх виникнення (вигод);
- 4) нехарактерність для діяльності будь-якого підприємства.

Критеріями визнання витрат пропонуємо вважати:

- 1) відсутність їх призначення;
- 2) непередбачуваність виникнення;
- 3) зумовленість ризиками володіння майном;
- 4) ненастання (неочікування настання) позитивного економічного ефекту для підприємства.

Потребують уточнення норми П(С)БО 1 та П(С)БО 16 в частині визначення витрат підприємства, їх визнання, що дозволило б спростити процедуру визначення прибутку (збитку) діяльності підприємства поточного (звітного) року та забезпечило усунення штучного викривлення його величини. Тобто, втрати у вітчизняній практиці, являючи собою втрату вигод від використання активів або зобов'язань, повинні виключатись із їх вартості (первісної вартості, чистої вартості реалізації, суми погашення). ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Грінченко А. В. Розмежування понять витрати, затрати, видатки та втрати / А. В. Грінченко

ко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/Ekfor/2012_3/1.pdf

2. Качалай В. В. Тлумачення економічної сутності категорії «витрати» для потреб бухгалтерського обліку / В. В. Качалай [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ekfor/2012_4/2.pdf

3. Лисенко А. О. Сутність та зміст економічної категорії «витрати»: основні проблеми визначення / А. О. Лисенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/kgm_econ/2012_102/194-200.pdf

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 73 від 7.02.2013 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

5. Панченкова Ю. В. Економічна суть витрат основної діяльності промислового підприємства / Ю. В. Панченкова, С. І. Головацька, О. Г. Зеленська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Vlca_ekon/2011_36/65.pdf

6. Пенькова А. С. Витрати як базовий елемент господарської діяльності / А. С. Пенькова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Vlca_ekon/2011_36/65.pdf

7. Попівняк Ю. М. Втрати підприємства та особливості їх класифікації / Ю. М. Попівняк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://eprints.oa.edu.ua/66/1/NZ_Vyp_12.pdf#page=90

8. Чирва А. А. Термін «витрати» та «затрати»: проблеми визначення / А. А. Чирва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Management/2012_722/53.pdf

9. Скрипник М. І. Сутність витрат як економічної категорії / М. І. Скрипник // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2009. – Вип. 4 (50). – С. 159 – 165.

10. Сорока С. Сутність витрат: історичний аспект / С. Сорока – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecan/2010_6/pdf

11. Столяр Л. Г. Сутність «витрат» та особливості трактування / Л. Г. Столяр [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2011_8_4/27.pdf

REFERENCES

Chyrva, A. A. "Termin «vytraty» ta «zatraty»: problemy vyznachennia" [The term "expenses" and "costs": the problem of definition]. http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Management/2012_722/53.pdf

Hrinchenko, A. V. "Rozmezhuвання poniat vytraty, zatraty, vydatky ta vtraty" [Distinction between costs, expenses, charges and losses]. http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/Ekfor/2012_3/1.pdf

Kachalai, V. V. "Tlumachennia ekonomichnoi sutnosti katehorii «vytraty» dlia potreb bukhhalterskoho obliku" [Interpretation of the economic substance of the category of "cost" for accounting needs]. http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ekfor/2012_4/2.pdf

[Legal Act of Ukraine] (2013). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

Lysenko, A. O. "Sutnist ta zmist ekonomichnoi katehorii «vytraty»: osnovni problemy vyznachennia" [The essence and

content of economic categories "cost": the main problem definition.]. http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/kgm_econ/2012_102/194-200.pdf

Penkova, A. S. "Vytraty iak bazovyi element hospodarskoi diialnosti" [Costs as a basic element of business]. http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Vlca_ekon/2011_36/65.pdf

Popivniak, Yu. M. "Vtraty pidpriemstva ta osoblyvosti ikh klasyfikatsii" [Loss of business and especially their classification]. http://eprints.oa.edu.ua/66/1/NZ_Vyp_12.pdf#page=90

Panchenkova, Yu. V., Holovatska, S. I., and Zelenska, O. H. "Ekonomichna sut vytrat osnovnoi diialnosti promyslovoho pidpriemstva" [The economic essence of the basic costs of industrial enterprise]. http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Vlca_ekon/2011_36/65.pdf

Skrypnyk, M. I. "Sutnist vytrat iak ekonomichnoi katehorii" [The essence of costs as an economic category]. *Visnyk ZhDTU*, no. 4(50) (2009): 159-165.

Soroka, S. "Sutnist vytrat: istorychnyi aspekt" [Essence cost: historical perspective]. http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecan/2010_6/pdf

Stoliar, L. H. "Sutnist «vytrat» ta osoblyvosti traktuvannia" [The essence of the "costs" and features interpretations]. http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2011_8_4/27.pdf